

**KONKURSY PRZEDMIOTOWE MKO
DLA UCZNIÓW WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO
w roku szkolnym 2013/2014**

**Ramowy program merytoryczny konkursu
historycznego dla gimnazjum**

„Systemy ustrojowe Polski na tle Europy i świata w ujęciu historycznym”

I. CELE KONKURSU

1. popularyzacja i podnoszenie poziomu znajomości historii Polski na tle wydarzeń z historii powszechnej;
2. kształtowanie świadomości narodowej i postaw patriotycznych młodego pokolenia Polaków;
3. kształtowanie poczucia dumy narodowej i dostrzegania wkładu Polaków w dorobek cywilizacyjny;
4. promowanie postawy szacunku dla osiągnięć przeszłych pokoleń;
5. kształcenie umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy na poziomie wykraczającym poza podstawę programową;
6. zachęcanie do szlachetnej rywalizacji.

II. ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY NA POSZCZEGÓLNYCH ETAPACH KONKURSU

Na wszystkich etapach uczeń powinien wykazać się umiejętnościami:

- sytuowania wydarzeń, zjawisk i procesów historycznych w czasie oraz porządkowania ich i ustalania związków poprzedzania, równoczesności i następstwa;
- dostrzegania zmian w życiu społecznym oraz ciągłości w rozwoju kulturowym i cywilizacyjnym;
- dokonywania analizy i interpretacji historycznej tekstów kultury;
- rozpoznawania tekstów kultury;
- wyszukiwania oraz porównywania informacji pozyskanych z różnych źródeł i formułowania wniosków;
- wyjaśniania związków przyczynowo-skutkowych analizowanych wydarzeń, zjawisk i procesów historycznych;
- tworzenia narracji historycznej;
- dostrzegania w narracji historycznej warstwy informacyjnej, wyjaśniającej i oceniającej.

ETAP I (szkolny)

Zakres merytoryczny

Uczestnicy konkursu powinni wykazać się wiedzą i umiejętnościami obejmującymi treści podstawy programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu historia na III etapie edukacyjnym, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 27 sierpnia 2012 r.

w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 30 sierpnia 2012 r. poz. 977) od punktu 1 do 15 (Najdawniejsze dzieje człowieka – Polska w dobie unii z Litwą).

Poszerzenie treści podstawy programowej

Poszerzenie treści podstawy programowej w I etapie obejmuje zagadnienia wynikające z tematu przewodniego konkursu w zakresie wskazanym w wykazie literatury dla ucznia.

Będzie dotyczyło przede wszystkim:

- relacji pomiędzy władcą a poddanymi (lub władzą a społeczeństwem);
- kultury i obyczaju politycznego.

Cezury chronologiczne:

- świat – od początków starożytności do wielkich odkryć geograficznych;
- Polska – od początków panowania Mieszka I do śmierci Aleksandra Jagiellończyka.

ETAP II (rejonowy)

Zakres merytoryczny

Uczestnicy konkursu powinni wykazać się wiedzą i umiejętnościami obejmującymi treści podstawy programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu historia na III etapie edukacyjnym, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 27 sierpnia 2012 r.

w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 30 sierpnia 2012 r. poz. 977) punkty 16 – 28 (Wielkie odkrycia geograficzne - Rewolucja francuska).

Na etapie II obowiązuje zakres wiadomości i umiejętności etapu I.

Poszerzenie treści podstawy programowej

Poszerzenie treści podstawy programowej w II etapie obejmuje zagadnienia wynikające z tematu przewodniego konkursu wskazane w wykazie literatury dla ucznia.

Będzie dotyczyło przede wszystkim:

- relacji pomiędzy władcą a poddanymi (lub władzą a społeczeństwem);
- kultury i obyczaju politycznego.

Cezury chronologiczne:

- świat - od wielkich odkryć geograficznych do zakończenia rewolucji francuskiej;
- Polska - od wstąpienia na tron Zygmunta Starego do III. rozbioru .

ETAP III (wojewódzki)

Zakres merytoryczny

Uczestnicy konkursu powinni wykazać się wiedzą i umiejętnościami obejmującymi treści podstawy programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu historia na III etapie edukacyjnym, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 30 sierpnia 2012 r. poz. 977) punkty 29 – 39 (Epoka napoleońska – Sprawa polska w I wojnie światowej).

Na etapie III konkursu obowiązuje zakres wiadomości i umiejętności z etapu I i II.

Poszerzenie treści podstawy programowej:

Poszerzenie treści podstawy programowej w III etapie obejmuje zagadnienia wynikające z tematu przewodniego konkursu w zakresie wskazanym w wykazie literatury.

Będzie dotyczyło przede wszystkim:

- relacji pomiędzy władcą a poddanymi (lub władzą a społeczeństwem);
- rozwoju i poszerzania praw obywatelskich;
- kultury i obyczaju politycznego.

Cezury chronologiczne:

- świat – od epoki napoleońskiej do zakończenia I wojny światowej;
- Polska – od utraty niepodległości do odzyskania niepodległości.

Ponadto:

Podczas etapu III uczeń powinien wykazać się umiejętnością tworzenia narracji historycznej integrującej informacje pozyskane z różnych źródeł, w której przedstawi argumenty uzasadniające własne stanowisko.

III. WYKAZ LITERATURY DLA UCZNIĄ:

1. Podręczniki, dopuszczone do użytku szkolnego przez MEN oraz ogólnodostępne atlasy historyczne, zeszyty ćwiczeń i inne materiały dydaktyczne funkcjonujące na rynku edukacyjnym.
2. Kallas Marian, *Historia ustroju Polski X-XX w.*, Wydanie II rozszerzone, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006, s. 9-298 (rok wydania nie jest istotny, książka w tej wersji jest dostępna w formie e-booka w internetowych wypożyczalniach).
3. Baszkiewicz Jan, *Powszechna historia ustrojów państwowych*, Gdańsk 1998 i następne wydania (książka dostępna w Internecie). Fragmenty:
Rozdział I – *Państwo despotyczne* (całość);
Rozdział II – *Polis* (całość);
Rozdział III – *Państwo hellenistyczne* (Początki monarchii rzymskiej. Pryncypat. Ewolucja ustroju monarchicznego. Monarchia absolutna (dominat).);
Rozdział IV – *Państwa „barbarzyńskie”* (Państwo Franków. Państwa słowiańskie.);
Rozdział V – *Imperia średniowieczne* (Cesarstwo Romajów. Imperium karolińskie.)
Rozdział VI – *Wczesna monarchia feudalna* (Podstawowe cechy systemu politycznego. Policentryzm – Ruś. Królestwo dzielnicowe – Niemcy. Królestwo jednolite – Anglia. Początki struktur stanowych, s. 111 – 113. Wielka karta wolności);
Rozdział VII – *Monarchia stanowa* (Wstęp. Struktury stanowe. Stany i Korona);
Rozdział VIII – *Państwo renesansowe* (Wstęp.);
Rozdział IX – *Absolutyzm „klasyczny”* (Monarcha.);
Rozdział X – *Państwo liberalne* (Wstęp. Dziedzictwo.);
Rozdział XI – *Reżimy autorytarne* (Wstęp.);
Rozdział XII – *Państwo demokratyczne* (Wstęp.);
Rozdział XIII – *Państwo postabsolutne* (Wstęp. Parlamenty i monarcha. Prawa i swobody poddanych. Państwa złożone. Partie i stowarzyszenia.).
4. Samsonowicz Henryk, *Historia Polski do roku 1795*, Warszawa 1990 i późniejsze wydania (zagadnienia dotyczące tematu konkursu).
5. M. Markiewicz, *Historia Polski 1492–1795*, wyd. 2, Kraków 2002 i inne wydania (zagadnienia dotyczące tematu konkursu).
6. A. Chwalba, *Historia Polski 1795 – 1918*, Kraków 2001 i inne wydania (zagadnienia dotyczące tematu konkursu).